

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פֶּרֶשֶׁת לָךְ לָךְ

י' חשון תשפ"ב

יציאת השבת:

18:44

ירושלים: 18:43

הפטרה: למה תאמר יעקב
יא' חשון - יום ראשון יום פטירת רחל אימנו
ברכת לבנה עד יום רביעי
יציאת השבת ר"ת 19:14
גיליון 638

כניסת השבת:

17:35

ירושלים: 17:31

אמונה מאמתלאי?

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

אויבנו מנסים לערער על זיקתנו למקומות הקדושים לנו כירושלים, הר הבית ואפילו לארץ ישראל. האם יתכן שאנו המזכירים את ירושלים ואת בית המקדש לפחות שלוש פעמים ביום איננו קשורים למקומות אלו? והרי ידיעותינו מגיעות עד לפרטים הקטנים, וכך מובא בתלמוד (מסכת בבא בתרא צא, א): "אמו של אברהם אמתלאי בת כרנבו, אמו של המן אמתלאי בת עורבתי וסימנך טמא טמא, טהור טהור. אמו של דוד נצבת בת עדאל שמה. אמו של שמשון צללפונית, ואחותו נשיין". אמנם הגמרא שואלת: למאי נפקא מינה? מה משמעות הדבר? ועונה: לתשובת המינים.

ובשיטה מקובצת הסביר: "למאי נפקא מינה? לתשובות המינים - שאינם מודים בתורה שבעל פה אלא בתורה שבכתב בלבד וזו היא תשובתם, שאומרים להם: אילולי הקבלה מניין היינו יודעים דבר זה? ומאחר שאתם מודים בזה שהוא מקבלה, הודו גם בתורה שבעל פה וכל דבר שהוא בידנו קבלה". והרשב"ם פירש: "לתשובת המינים - ששואלין לנו יותר באלו מנשים אחרות ואנו משייבין להן שמסרו לנו הנביאים בעל פה".

ידיעותינו מגיעות עד המקומות בהם נכלא אברהם והזמן שהיה כלוא בהם, וכך מובא בגמרא שם: "ואמר רב חנן בר רבא אמר רב: עשר שנים נחבש אברהם אבינו, שלוש בכותא ושבע בקרדו... אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה ואמרו: אוי לו לעולם שאבד קברניטו". הידיעה המדויקת של ההיסטוריה של אבותינו, וראשית התהוותנו לעם מהווים הוכחה ניצחת לאמתיותה של תורתנו הקדושה, ידיעה זו היא בהחלט סגולה לאמונה, תשובה לכל שונאינו וראייה לנצח ישראל!

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

אברהם אוהבי – איש האמונה

אברהם אבינו היה אות ומופת לאמונה התמימה בבורא עולם. הניסיונות אותם עבר העלו על נס את האמונה שלו ואת עבודת ה' כפי שהנחילה לדורות הבאים.

נחום איש גז

למה קראו לו נחום איש גז? שכל דבר שהיה עובר עליו היה אומר גז לטובה. פעם אחת רצו ישראל לשלוח דורון לקיסר, אמרו מי ילך? ילך נחום איש גז. שאלו עמו תיבה מלאה אבנים טובות ומרגליות. הלך ובדרך ישן בבית אחד.

בלילה קמו בעלי הדירה רוקנו את התיבה ומילאו בה עפר. כשהגיעו לקיסר פתחו את התיבה ראו שהיא מלאה עפר. רצה המלך להרוג את כולם, אמר צוחקים ממני היהודים. אמר גז לטובה.

בא אליהו בדמות אחד מהם. אמר למלך זהו עפר מיוחד מאברהם אביהם, שכאשר היה משליך עפר זה היה הופך העפר לחרבות וחצים. שכתוב: "יתן כעפר חרבו קש גרף קשתו". היתה מדינה אחת שלא הצליחו לכבוש אותה, בדקו עפר זה עליה וכבשוה.

עלו לבית גנזי המלך ומילאו את התיבה אבנים טובות ומרגליות ושלחוהו בכבוד גדול. כשחזר ישן באותו בית. שאלוהו אנשי הבית מה הבאת עמך שעשו לך כבוד כזה? אמר להם מה שלקחתי מכאן הבאתי לשם. הרסו את ביתם והביאו למלך, אמרו לו העפר שהביאו לכאן משלנו הוא! בדקוהו ולא היתה בו שום סגולה והרגו את הדיירים ההם.

תענית כא, ב

כיצד אברהם אבינו שמר שבת?

אומרת הגמרא: שנכרי ששבת חייב מיתה, 'ואמר ריש לקיש: עובד כוכבים ששבת חייב מיתה, שנאמר: "וְיָזְמֶנָה לֹא יִשְׁבְּתוּ" (סנהדרין נח, ב). רק ישראל חייבים לשבות בשבת. שנאמר: "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ כִּי אוֹת הוּא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם" (שמות לא יג). אם גוי ששבת חייב מיתה, איך שמר אברהם אבינו על כל התורה כולה, הרי אברהם היה ספק בן נח, ספק יהודי? כלומר, אברהם אבינו קודם מילתו היה ספק גוי ספק יהודי?

אחד ההסברים הוא שאברהם אבינו הלך עם ציצית ואז ממה נפשך: אם אברהם גוי - הרי שהוא לא חייב בציצית! ואז הציצית - משא היא עליו - ויוצא שהוא חילל שבת. אם אברהם יהודי? אין בעיה, כי הוא הולך עם ציצית.

הסבר נוסף אומר ה'פנים יפות' שאצל גוי הלילה הולך אחר היום וההפך אצל יהודי. אברהם אבינו שמר שבת כיהודי, כלומר לילה ויום. אם הוא גוי - אז ליל שבת הולך אחר יום ששי וביום ששי הוא עשה מלאכה ולא שבת. במוצ"ש הוא שוב עשה מלאכה ולא שבת. ואם הוא יהודי הרי שהוא שבת ביום השבת ולא עשה מלאכה בשבת.

פּוֹכֵב צֶדֶק לְדוֹרוֹת

את גדלותו של אברהם אבינו וסדר חייו, מכנים המשורר הדגול רבי דוד בוזגלו בתוך הפיוט הנפלא שלפנינו. פירוש לפיוט: כוכב צדק רומז למדרש בו מסופר על איצטגניניו של נמרוד האומרים לו ביום הולדתו של אברהם, שראו כוכב הנראה בולע את כל הכוכבים שלידו, והוא יערער על מלכותו.

נמרוד מורה לתרח להרוג את בנו, שהיה הנולד היחידי באותה שעה, ותרח מבריה את אברהם יחד עם אמו, אמתלאי בת כרנבו למערה וחי שם במשך שלוש שנים. כאשר אברהם יוצא מן המערה הוא רואה את השמש ומתפלל לשמש כל היום אך לעת ערב היא שוקעת, ובליל הוא מתפלל לירח כל הלילה, אך לעת בוקר מתחילה השמש לזרוח. אברהם מבין שיש חוק ומשטר במאורות ומתפלל לבורא שעליהם.

אברהם אבינו היה זקן היושב בשייבה, והיה מקהיל קהילות ברבים, להוציאם מאמונת האלילות לקרוא בשם ה' אל עולם. ואולם כאשר בן אחיו – לוט נופל בשבי ארבעת המלכים החזקים אשר נצחו את החמישה, הוא נלחם בהם עם קומץ אנשים ומשיב את הנפש עם הרכוש. לפי המדרש העפר שזרק עליהם הפך לחרבות וחיצים, כרמוז בהפטרה, וכסיפור של נחום איש גושן.

ביום שהשליך נמרוד את אברהם לכבשן האש לאחר שאברהם סירב לכפור באמונה באל עליון, ירד המלאך גבריאל וצינן את הכבשן והיה אברהם מסתובב בתוכו, והסיבה היתה כיון שהאמין באל בצורה מוחלטת ובו שם את בטחונו. אכן, אחד היה אברהם בבני דורו!

פּוֹכֵב צֶדֶק \ רבי דוד בוזגלו

וְהִנֵּה הוּא כְּאַרְיֵה מִתּוֹךְ יַעַר	פּוֹכֵב צֶדֶק לְדוֹרוֹת זָרַח אוֹרוֹ
וְעַם קוֹמֵץ אֲנָשִׁים מֵעַט מְזַעַר	אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם בְּבִנֵי דוֹרוֹ
מוֹל אֲרֻבָּעָה מְלָכִים קִפֵּץ נִסְעָר	אֲשֶׁר בְּאַבִּיב שְׁנוֹתָיו הִכִּיר בּוֹרְאוֹ
וְאֵת חֲרָבָם שָׁם לֹאֵל בְּעַפְרֹו	וַיֵּרָא שָׁם בְּמַאֲוֹרוֹתָיו אֵת מִשְׁטְרוֹ

וּבְיוֹם בֶּן כּוֹשׁ הַשְּׁלִיכוֹ אֵל כְּבָשָׁנוּ	זָקֵן יוֹשֵׁב בִּישִׁיבָה לֹא שָׁר צָבָא
יָרַד מִלְּאֲךָ אֵל תּוֹכוֹ וְצִנָּנוּ	וְעַם שׁוֹלְפֵי חֲרָבוֹת זָכְרוּ לֹא בָּא
כִּי שָׁם שָׁם לוֹ אֵל שְׂדֵי בְּבִטְחוֹנוֹ	אֵךְ לְהַקְהִיל קְהִילוֹת נִפְשׁוֹ תֵּאבָה
אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם בְּבִנֵי דוֹרוֹ	וּלְלַמְּדָם אֵת לְקַחוֹ מִיַּד עֲבָרוֹ

הלכות תפילת הדרך

לך-לך: "אמר רב חסדא: כל היוצא לדרך צריך להתפלל תפלת הדרך" ברכות כב.

א. לעולם יבקש אדם רחמים מלפני המקום ברוך הוא על העתיד, ויתן הודאה על העבר, ויודה וישבח כפי כוחו. לפיכך היוצא לדרך, בין הולך רגלי בין נוסע ברכב או במטוס וכיוצא בזה, ראוי לו להתפלל מיד בתחילת יציאתו שישמרוהו ה' בדרכו. ובפרט כשזמן ההליכה או הנסיעה שיעור שעה וחומש, דהיינו 72 דקות, ומעלה. ואם שכח להתפלל בתחילה, יכול להתפלל כל זמן הנסיעה.

ב. אפילו כשהוא נוסע ביחידות, טוב לומר את הנוסח בלשון רבים, שמתוך כך תפילתו נשמעת (חוץ ממלת 'ותנני' לפי הסוד). וטוב ליתן צדקה קודם צאתו לדרך, שנאמר: "צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו".

ג. הנוסעים בשבת מחמת פיקוח נפש שיעור נסיעה שחייבו בתפילת הדרך, צריך לומר תפילת הדרך ואין זה בכלל אין שואלין צרכיו בשבת (והטעם, כי תקנת תפילת הדרך להיות נשמרין מסכנת הדרכים ובפיקוח נפש איתא בשו"ע סי' רפ"ח דמבקשין בשבת אולם בתורת היולדת פכ"ב סובר דאין לומר תפילת הדרך בשבת כשהדרך אינה מסוכנת).

ד. במקום שיש ספק אם יכול לומר תפילת הדרך בחתימת השם, טוב שיכלול תפילת הדרך בתוך תפילת שמע קולנו של תפילת שמונה עשרה המסתיימת כחתימת ברכת תפילת הדרך.

ה. מותר לומר תפילת הדרך בין מעומד בין מיושב ובין מהלך. אולם טוב שלא יאמרנה מהלך כדי שיהא לו ישוב הדעת וכוונה שלמה בעת אמירתו, ויש נוהגים לעמוד בעת אמירתו. ולכולי עלמא הנוהג ברכב אין צריך לרדת אלא יעמיד רכבו בצד הדרך אם יכול.

יהי רצון מלפניך ה' אלוהינו ואלוהי אבותינו, שתוליכנו לשלום ותציעידנו לשלום, ותסמכנו לשלום, ותנחנו אל מחוז חפצנו לחיים ולשקמה ולשלום. (ותחזירנו לשלום) ותצילנו מפח כל אויב ואורב בדרך ומכל מיני פרעניות המתרגשות לבוא לעולם, ותשלח ברכה בכל מעשה ידינו. ותתני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו, ותשמע קול תחנונינו. כי אל שומע תפלה ותחנון אתה ברוך אתה ה' שומע תפלה.

'ויעקב הלך לדרכו, ויפגעו בו מלאכי אלהים, ויאמר יעקב כאשר ראם, מוחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים.' "שיר למעלות אשא עיני אל ההרים, מאין יבא עזרי. עזרי מעם ה', עושה שמים וארץ, אל יתן למוט רגליך, אל ינום שומרך, הגה לא ינום ולא ישן שומר ישראל. ה' שמרך ה' צלך על יד ימינך, יומם, השמש לא יכבה, וירח בלילה, ה' ישמרך מכל רע, ישמר את נפשך, ה' ישמר צאתך ובואך, מעתה ועד-עולם".

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאח ציטרון, שרה בת שמוחה. ציפורה ויהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עור בן עישה. תקוה בת עזיהו. אלנה ג' גאן. אסתר בת דבבה. מול בת עזילה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. דראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת ווידה. עזר בת רחל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן מיכל. יצחק דודני הי"ו.

להחזרת נעדר צה"ל ושבייו ובהם: אורון שאול, הדר גולדון, גיא חבר, רון אורד, יהודה כין, צבי פלדמן.

לעילוי נשמת: הגר"ע יוסף צוק"ל. הגר"מ אליהו צוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. יונה יונה. סופר מנחם. יעקב בנציון. מוסקיס חיים דודני. הרב אברהם צוקרמן. נדיר נחום. ישראל אברהם נתן. שלמה בן מרים. יצחק ועומר אטיאס. אורן מועלים. אליהו מייטו. דוד גרוסברג. עמוס דמרי. ריי שלמה. סימנוב משה יהודה. יצחק זק בן סוליקה. נעים משה. אדון מורדו. יצחק ושמוחה אילוז. סיס וסוליקה שושן. נדירה שמעון. יפה זוהרי. יונה קלון. ליזט שבת. חנה יצחק. אסתר חדר. אסתר בת תורא. אליהו בת פריחה. מרים קדושים. תרצה זגרון. אסתר ועבר נחום. דן ונועה זוהרי. דניאל אלמליח. מנחם הלוי. יצחק ולאח אסתר. אליהו אדרי. עזיה עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. יזה שרעבי. מרים יהודה. שמואל למברט. נעמה בת מגודה. עליזה מועלים. עליזה כק. שרה אוליאל. שמעון בן רחל. אברהם אדרי. יוסף אלקובי. מיסאל ועקני. חסיבה ששפוטש. עזיה דוד. ברכה סופר. כמיסה דודי. כמיסה סקן. אליס מוטל. מרים בת רחל. אילנה שחר ו"ל.

ולע"ה הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדר, שושנה רוזה, רפאל פריצ, ויצעיליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה